

de meente, at det var bedre, at Godseierne vare nødte til at bortfæste Gaardene, end om de havde kunnet bortforpagte dem paa kort Tid; heri er jeg enig, og jeg kan derfor heller ikke billige, at dette Lovudkast aabner en Mulighed for, at vi senere kunne faae et nyt Slags Godser, hvor der ikke er Tale om Fæstetvang, men hvor Godseierne kunne bortforpagte efter eget Godtbefindende. Man vil maaskee sige, at der ikke er Fare for, at der skal danne sig Godser af den Bestaaffenhed, men man kan ialtsald ikke være sikker for, at det ikke vil skee. Hvad enten man nu imidlertid er af den ene eller af den anden Mening om denne Sag, saa finder jeg dog, at den omtalte Bestemmelse bør udgaae af denne Lov, da den efter min Anskuelse ikke staaer i nogen Forbindelse med det øvrige Lovudkast. Hvis det virkelig er det Bedste, at denne Forpligtelse med Hensyn til Benyttelsen af Bøndergaardene bortfalder, burde den jo ophæves for alt Slags Bøndeieendom, og ikke blot for den her omtalte; der burde da gives en almindelig Lov derom. (Tscherning: Ja, det findes jo ogsaa i Lovudkastet, det er en Misforstaaelse!). Er det en Misforstaaelse? Jeg troede, at Bestemmelsen i Lovudkastet kun angik de Gaarde, som blive Selveiendom ifølge denne Lov (Tscherning: Nei, den angaaer al Bøndeieendom). Ja, maaskee jeg har misforstaaet Udtrykkene i Lovudkastet. Der staaer: „en Eiendom, der bliver underkastet Bestemmelserne i Rentekammerplacat 7de Juni 1806, skal, naar den i 20 Aar har været i Selveielse eller Arvesætte med Ret til at sælge og pantsætte, være fritagen for de ifølge nævnte Lovbud bestaaende Indskrænkninger i Eiendomsretten“ — ja, jeg seer nu, at det er en Misforstaaelse af mig; jeg troede, Bestemmelsen kun angik de Eiendomme, der gik over til Selveiendom ifølge denne Lov, og min Bemærkning falder altsaa bort.

Sad: Jeg ansøgte vel igaar blandt de Indvendinger, jeg havde imod denne Lov, at jeg troede, det var uheldigt, at Taxationen skulde udgaae fra Amtsraadene, men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at mine Grunde mod Loven deelte sig i 2 Classer, de principale Grunde og Bigrundene. De principale Grunde,

jeg havde, gik ud paa, at godtgjøre, at enhver Overgang under Form af Taxation maatte være uheldig. Bigrundene angik dels Amtsraadet og dels Formen for Creditkasen; disse vare Bøndeieendigheder, der efter min Mening burde tages i Betragtning, naar man imod min Anskuelse vilde gaae ind paa Fæstes Overgang til Selveielse ved Taxationer. Man svarede mig herpaa, at, om Godseierne end ikke ere i Majoritet i Amtsraadene, nære disse dog godsherrelige Anskuelser; jeg skal imidlertid ikke gaae nærmere ind paa enten at benægte eller bekræfte dette, thi jeg anseer det, som sagt, ikke for Hovedsagen. Hvad der for mig staaer som Hovedsagen, og hvad jeg ogsaa igaar søgte at lægge Vægt paa, det er, at Taxationer i det Hele ere uheldige, og det af 3 Grunde: for det Første ere de uheldige, fordi de hverken i den foreliggende Lov eller overhovedet kunne stille Parterne lige, hvad jeg troer jeg paaviste igaar. Dernæst ere de uheldige, fordi det forekommer mig, at de paa en Maade stille begge Parter i en meget uheldig Stilling; Godseieren er i en uheldig Stilling, fordi han, som jeg igaar omtalte, hvis Taxationen bliver for lav, kun kan sikke sig derved, at han idag fastsætter Kjøbesummen for en Gaard, som han først faaer maaskee om 30 Aar. Bønden er ogsaa uheldigt stillet, thi synes Taxationen ham for høi, kan han jo vel komme igjen om 5 Aar, men han veed ikke, om han lever til den Tid, og det er kun under den Forudsætning, at han kan komme igjen; han er derfor paa en Maade ogsaa nødt til at gaae ind paa Sagen, selv om Taxationen forekommer ham noget for høi; thi dør han forinden, faaer hans Arvinger Intet. Den 3die Grund er den, som jeg maaskee ikke directe, men ialtsald indirecte berørte, og som senere er bleven omtalt af den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgfreds (Hage), nemlig at man ikke uden tilstrækkelig Grund eller Nødvendighed skal opstaae bestaaende Contracter. Det Synspunkt, der forøvrigt med Hensyn til Tvangsløb i Almindelighed forekommer mig at være det principale, er det, at Fæstet efterhaanden — thi vi kunne ikke godt gjøre det paa een Gang — af national-økonomiske Grunde bør og skal afskaffes. Det er imidlertid ikke den nuvæ-